

GARMER & THESINGER EXPRESS

Maandelijks Nieuwsblad voor Garmerwolde
Thesinge en omstreken

14e jaargang augustus 1990

Sinds vier jaar houdt Eddy Otto uit Thesinge duiven. Achter zijn huis aan de Molleweg heeft hij in twee aan elkaar gezette bouwketen huisvesting voor zo'n honderd duiven. Het zijn postduiven die hij ook inzet voor verschillende vluchten in wedstrijdverband. Als volslagen leek op het gebied van de duivenmelkerij werd mij in een avondvullend interview duidelijk om welk een intensieve hobby het hier gaat.

Jonge jaren

"Vanaf mijn 12e jaar hield ik wat duifjes in het fietsenhok achter de ouderlijke woning in Groningen. Dat was heel simpel en leuk met een club vriendjes-duivenliefhebbers. Toen ik met 18 jaar in dienst ging heb ik de duiven weggegaan. Schijnbaar was ik toch met het virus besmet want altijd als ik duiven zag vliegen had dat wel mijn speciale aandacht. Toen mijn zoon met een paar duiven thuis kwam en - zoals dat met veel huisdieren het geval is - Pa uiteindelijk de verzorging op zich nam, werden het er van lieverlee meer. Je krijgt er eens één, je hebt wat nestjes jonge duiven en zo zit ik nu met een hok vol oude duiven, jaarlingen (1-jarigen) en jonge duiven die dit jaar geboren zijn; samen een kleine honderd."

Postduiven

„Een duivenpaar, duivin en doffer zijn heel monogaam, heeft in januari een nestje met 2 eieren. De broedtijd is 18 dagen. De eerste week worden de jongen gevoed met melk uit de krop en dan gaan ze over op harder voer. Na 25 dagen zijn ze zelfstandig. Inmiddels heeft het paar-

Doffers en duivinnen

Eddy met één van z'n prijs duiven. Deze heeft in 2 jaar tijd 7 eerste prijzen gewonnen. (foto: Andries v.d. Meulen)

tje vaak alweer een nieuw nest. Jonge duiven worden 5 dagen na de geboorte geringd; krijgen een registratienummer met daarbij een eigendomsbewijs voor de houder. In het seizoen van eind maart tot en met september doen de duiven mee aan georganiseerde vluchten. Het grote hok bestaat uit 5 kleinere, waarin voor de partjes aparte hokjes en voor de jonge duiven in hun eigen hok schappen zijn gemaakt. In het najaar bekijk ik welke duiven er weg moeten.

De jongen die goed gevlogen hebben houd ik en ook zorg ik dat het aantal duivinnen en doffers gelijk is. Van de oudere duiven en jaarlingen houd ik de beste vliegers of de sterkste duiven voor de nieuwe kweek. Een duif kan wel 15 jaar oud worden, maar is zo'n 5 à 6 jaar geschikt om te vliegen. Wat weg moet gaan naar de poelier. Duiveborst schijnt een lekkernij te zijn, maar voor mij hoeft het niet, hoewel ik het weleens geproefd heb."

Verzorging

„s Ochtends vroeg ± half 7 en 's avonds na mijn werk ± 5 uur laat ik de duiven vliegen. Ze cirkelen dan boven het huis. We noemen dit trainen. Behalve in de winterperiode gebeurt dit iedere dag. Als ze weer in het hok moeten roep of fluit ik ze en daar reageren ze onmiddellijk op. Zo niet, dan krijgen ze die keer geen voer en hebben ze het na 1 of 2 keer wel afgeleerd. Vervolgens worden ze gevoerd. Ik geef afgestapt voer en wat na 5 à 10 minuten niet op is neem ik terug. Schoon water krijgen ze iedere dag evenals een schoon hok. Tijdens deze handelingen observeer ik ze op conditie om ingezet te worden voor de verschillende vluchten.

Tegen ziekten zoals paramixose en paratyfus worden de duiven ingeënt. Duiven eten graan en omdat dit eenzijdig voedsel is en ze niet uit de natuur hun extra's krijgen geef ik ze dierlijke vitamines. Ook krijgen ze grit ter voorkoming

van kalkgebrek. Nadat ze aan een vlucht meegedaan hebben geef ik ze druivesuiker in het drinkwater. Ik draag altijd een stofjas wanneer ik met de duiven bezig ben. Ze herkennen mij hieraan en zijn bij mij vrij tam. Zodra er een vreemde in de buurt komt worden ze onrustig. Per dag ben ik met de verzorging zo'n 2 uur bezig."

Clubverband

Eddy Otto is secretaris van de postduivenvereniging "de Til" in Woltersum. De 21 leden komen uit de gemeente Ten Boer. „De club is belangrijk omdat je niet ver hoeft te reizen voor de organisatie rond wedstrijden en bovendien is het gezellig. In de winterperiode klaverjassen we in dorps huis De Bongerd in Woltersum en wisselen ondertussen ervaringen uit.

Voor de vluchten op zaterdag worden de duiven vrijdag 's avonds in Ten Boer voorzien van een gummiring, ingekorfd en wordt er geklokt. Dit gebeurt op de tweede nauwkeurig met een verzegelde klok met een computergestuurd mechanisme. Per vrachtwagen worden de duiven vervoerd naar de plek waar ze gelost worden. De uitslagen worden per duif bekeken nadat het gummiringetje bij aankomst in het hok in de klok wordt gestopt. De klok wordt ingeleverd in Ten Boer en de resultaten worden onderling vergeleken. De uitslag wordt vergeleken met de verenigingen van de stad Groningen en de provinciale verenigingen. In dit totale verband wordt competitie gevlogen. Hiervan krijg je een computerlijst met alle gegevens erin verwerkt. Per duif wordt de vliegsnelheid in meters, de windkracht en -richting en de vertrek- en aankomsttij-

den vermeld. Er zijn ook landelijke vluchten over zo'n 800 km., bijvoorbeeld vanuit Zuid-Frankrijk. Hier heb ik nooit aan meegedaan, omdat ik er de juiste duiven niet voor heb. De kans dat ik er een duif mee verlies is groot, omdat dit een uitputtingslag is."

Soorten vluchten

„Er zijn allerlei soorten vluchten over verschillende afstanden. Vitesse-vluchten over 100-300 km., mid-fond vluchten over 300-500 km. en lange afstandsvluchten over 500-1000 km. Voor jonge duiven die in het voorjaar geboren zijn, zijn er speciale vluchten. Zij halen enorme snelheden om weer thuis te komen. Ik heb er een duif bij die met flinke wind mee 125 km. per uur heeft gevlogen. Vaak worden er 10 vrachtwagens met ieder 6 à 7 duizend duiven tegelijk gelost. Binnen een minuut zijn alle duiven uit de hokken, ze draaien afhankelijk van de weersgesteldheid een paar rondjes en zoeken vervolgens koers richting hok. Hoe het zit met het oriëntatievermogen van duiven, daarover zijn de geleerden het nog niet eens.

Factoren als de zonnestand, maanstand en magnetische velden zijn van invloed. Voor de oude duiven is er een tactiek waar ik gebruik van maak en dat heet het "weduwenschapsspel". Wanneer een duivenpaar al jongen heeft en opnieuw op eieren zit, haal ik na 10 dagen de eieren weg en zet de duivin apart. Voordat ik de doffer inkorf

laat ik hem even het vrouwtje zien. Hij komt dan letterlijk vliegensvlug weer terug. Een eigenschap van duiven waar ik ook gebruik van maak is de jaloezie. Ik zet een andere doffer bij het vrouwtje van de doffer die moet vliegen. Geheid doet hij zijn best om snel weer thuis te komen. Ik heb er duiven bij die 10-12 vluchten per seizoen meedoen. De voorwaarde is dat ze in prima conditie zijn. Je betaalt aan inleggeld f 0,60 per duif en dan wil je ook resultaat zien. Natuurlijk raak je ook wel eens een duif kwijt zoals met de hitte van eind juli. Soms komen ze na een week toch nog terug. Zo heb ik een duif 2,5 jaar gemist en zat hij op een avond toch weer op het hok!"

Poulen

„Je kunt per vlucht of serie vluchten op een duif een bedrag inzetten wat afhankelijk van de score wordt uitgekeerd. Als je verliest ben je het geld kwijt. Hoewel ik de laatste tijd goed gevlogen heb, heb ik nauwelijks gepouled. Het gaat mij toch meer om de eer. Bovendien is het een leuke hobby door de gezelligheid bij huis. Ik speel wat met ze, verzorg ze als top-atleten en geniet vooral in het voorjaar van het jonge spul. De spanning tijdens de vluchten is leuk en ook het contact met andere duivenmelkers. De vluchten gaan in de zomer gewoon door en als je hoog in de competitie staat betekent niet meedoen dat je eruit ligt. Dit jaar zijn we niet met vakantie geweest, maar andere jaren hebben buurt-

genoten de verzorging prima waargenomen, nadat ze een weekje meegekeken hadden. Weekends en vakanties moet je plannen afhankelijk van de vluchten. Het leuke is dat ik steeds betere resultaten boek en dat bevestigt je in de zaken waar je op let. Via het wekelijkse vakblad, de club en boeken breid ik nog steeds mijn kennis uit."

Bevuilers?

„Mijn duiven zitten nooit op het dak. Niet bij ons en ook niet bij de burens. Dat kun je ze heel goed afleren. Je hoeft

maar een paar keer een tennisballetje op het dak te gooien en ze doen het niet weer. Trouwens, als een duif vliegt, poept hij niet."

Wens

„Hopelijk zijn er door dit verhaal mensen in de buurt geïnteresseerd geraakt in de sterk vergrijzende duivensport. Dat de jeugd het laat afweten vind ik erg jammer. Iedereen is bij mij van harte welkom voor meer informatie."

Truus Top.

Wist U dat?

Tiny Smit (foto: Henk Remerie)

- de leeggevallen plaats in de redactie van de Garmen- en Thesinger Express na het vertrek van Elizabeth Foeken is opgevuld door Tiny Smit, Dorpsweg 36 in Garmenwolde
- in verband met reparatiewerkzaamheden aan de Herv. kerk van Thesinge alle kerkdiensten in Garmenwolde worden gehouden?
- de G&T redactie een paar zogenaamde burgemeestersbomen in Niger heeft

geplant ter gelegenheid van het afscheid van burgemeester Sybesma?

- de fam. Sybesma graag (in plaats van de gebruikelijke attenties bij een afscheid) het project bomenaanplant bij het dorp Filingué in Niger wilde ondersteunen?
- U zelf ook nog uw boompje kunt bijdragen? (op bankrek. 3063.60.160 Rabobank Ten Boer o.v.v. „burgemeestersbomen Niger".
- we van plan zijn onze ex-burgemeester te vragen een dagboek te schrijven over z'n (nu luie) leven(tje) in Ten Boer?
- op de vraag "Wat betekent dit bord en waar staat het?" (zie foto op pag. 2 vorige krant) het antwoord luidt: „Verboden te keren" en „aan het Eemskanaal voor de sluis"

Onroerendgoedburo R. v.d. Veen Thesinge

- Bemiddeling bij aan- en verkoop van:
  - * woonhuizen
  - * boerderijtjes
  - * bedrijfspanden
  - * agrarisch O.G.
- Verzorging van hypotheeken voor div. banken.
- Aanvragen en verzorgen van gemeente garantie.

R. V.D. VEEN,
Kapelstraat 7,
9797 PJ Thesinge.
Tel.: 05902-2689 (gedl.
door de Ned. Fed. van
Makelaars in onr. goed)

Goederen gebracht
in de L. v.d. Veenstraat 3
Garmenwolde,
(050-413045)
worden vrijdagavond
thuis gebracht.

Tevens:
Suède-reiniging,
stoppage en
kledingreparatie.

Goed voor uw goed

Motor of bromfiets MOTORENHANDEL Joop Noordhof

Bovag-lid

Levering van alle soorten
rijwielen, motoren,
bromfietsen

ZUNDAPP - KREIDLER - GARELLI
VESPA - TOMOS - YAMAHA
FANTIC

○ Alle kleuren en modellen uit voorraad
leverbaar ○ Vele accessoires en onderdelen
○ Prima service en reparatie

RIJKSWEG 15
GARMENWOLDE
TELEFOON 05902-1624

Werkplaats 's maandags de gehele
dag gesloten.

Schildersbedrijf H. HOFSTEDE

verf - glas - behang -
klompen - laarzen -

9797 PC Thesinge,
G. N. Schutterlaan 28,
telefoon 05902-1957

Met ingang van 1 juli 1990 is de heer E. Havenga met z'n bedrijf gestopt in het kader van de zgn. bedrijfsbeëindigingsregeling (een soort sanering voor zelfstandigen vanaf 55 jaar). Voor onze dorpen betekent dat een behoorlijke voorziening minder. Even Eltje belen is er niet meer bij, althans niet wanneer u in de problemen zit als het de electra betreft.

Eltje Havenga (geboren 1932) kwam direct van de Ambachtschool af bij Heeres aan de Dorpsweg 41 aan het werk. Dat was in augustus 1950. Hij werkte daar niet alleen, want met hem of voor hem waren daar ook Derk Stel, Albert Pleiter, Willem Wieringa, Klaas Ebeling en Roelf Hagenouw. De laatste voornamelijk als vakantie-hulp. Geen van hen hield het in het vak zo lang vol als Eltje: in augustus precies 40 jaar!! In de vijftiger jaren betrof het werk vooral achterstallig onderhoud vanuit de oorlog en bovengrondse netten. In Garmerwolde was voor de oorlog al een ondergronds electriciteitsnet aangelegd, maar vanwege de oorlog bleven Bovenrijke, St. Annen en Thesinge bovengronds. Eltje: "We hingen met klemijzers aan de palen, die klemijzers noemden we "scheuvels". De lichtdraden tussen de palen zijn tussen '50 en '60 allemaal verdwenen, ondergronds geworden. Eind vijftiger begin zestiger jaren werkten we vooral in de nieuwbouw. Dat vond ik vaak een "minne put", vooral het infrezen van leidingen, je

Veertig jaar in de electriciteit

De heer Havenga (foto: Henk Remerie)

kwam vaak als een smerige roze sneeuwman thuis. Ook tegen de wintertijd was het onaangenaam werken in de nieuwbouw. Wat ik me ook nog uit die tijd herinner zijn de zwart-wit t.v.'s. Heeres was de eerste in Garmerwolde die zo'n t.v. had. Dat zal omstreeks 1954 zijn geweest."

"Na het overlijden van de heer Heeres in oktober 1965 heb ik eerst nog een jaar voor mevrouw Heeres gewerkt. Zo herinner ik me nog dat we samen naar de Kamer van Koophandel gingen, waar zij uit het handelsregister werd geschreven en ik erin. Op 1 november 1966 ben ik voor mezelf begonnen. In die tijd kwam er ook kleuren t.v. Dus veel werk bestond o.a. uit het maken van antennemasten

en het leveren van t.v.'s. Ook luxe huishoudelijke artikelen kwamen toen op de markt. Van '70 tot '80 was de periode van overschakeling op tankmelken, er moest licht aangelegd worden in loopstallen, kasten vernieuwd e.d. Verder bestond het dagelijks werk - mijn werkdagen liepen van half acht tot vijf - natuurlijk ook uit storingen verhelpen en reparaties aan huishoudelijke apparaten."

Als ik de heer Havenga vraag wat hij nu met zijn vrije tijd gaat doen reageert hij lachend: "Eerst ga ik de werkplaats opruimen en lekker genieten van de druk, die nu weg is. Ik ga nu 's zondags met een heel ander gevoel slapen. En verder zie ik wel. Waarschijnlijk wat fotograferen en dia's maken."

Het is wel even wennen: 416425 draaien en "Is Eltje er ook? vragen, is voorbij; maar we gunnen hem van harte de vrije tijd die hem wacht, na 40 jaar altijd klaar te hebben gestaan voor een ander!

Tineke Werkman-Uitham

C.P.B. Thesinge

Voor de meeste mensen zijn de vakanties weer voorbij en gaat het verenigingswerk weer beginnen. Ook de Christelijke Plattelandsvrouwen Bond gaat weer van start. Wanneer u graag nader kennis wilt maken met het werk van de C.P.B. dan bent u van harte welkom op één van de bijeenkomsten waar u naast informatie over gezin

en maatschappij, ook met elkaar ontspannend bezig kunt zijn. Het jaarprogramma ziet er als volgt uit:

18 sept: Rechtswinkel uit Groningen. Ze geven praktische informatie over consumenten zaken.

16 okt: Ds. G. J. Jans uit Groningen. Thema: „Eenzaamheid bij jongeren en ouders”.

20 nov: Dhr. Damsma uit Leek. Thema: „Vrijheid in gebondenheid” (criminaliteit en strafrecht).

18 dec: Kerstavond.

16 jan: Jaarvergadering.

19 feb: Excursie naar de brandweer in Groningen.

19 mrt: Mevr. Spit en mevr. v.d. Berg, werkzaam in het geriatrisch verpleeghuis „Vliethoven” te Delfzijl, komen ons iets vertellen over dementie en hoe je hier mee om kunt gaan.

16 apr: Dhr. J. Dijkema uit Groningen. „Ken uw provincie”. Dia's met een kwis.

De vergaderingen worden gehouden in „Ons Trefpunt”, aanvang 19.30 uur.

Installatiebedrijf

Fa. W. KOOI & Zn.

MIDDELBERT
050-416263

ENGELBERT
050-416217

**GAS - WATER
ELECTRA**

GEZIEN...

dat u bij Vos Optiek meer bril krijgt voor uw geld. Grote keuze in uiterst betaalbare monturen van de bekende merken met betrouwbare garantie en service

GEHOORD...

Dat u voor een deskundig advies ook bij een HUORAPPARAAT bij Vos Audio moet zijn.

Fida Erkend
(Huisbezoek op afspraak)

VOS OPTIEK & AUDIO

OUDE EBBINGESTRAAT 65 - 9712 HE GRONINGEN - TEL. 050-129102

**HOUT, PLAATMATERIAAL
voor zeer scherpe prijzen**

- * 1e kwaliteit
  - * Ruime sortering
  - * Goede service
  - * ook voor: ijzerwaren, verf, keukens, tuinhout, kasten
- VRIJBLIJVEND PRIJSOPGAVE

GRATIS BEZORGING
behalve
schermen
sierigels
betsen

**HOUTMARKT
NIJDAM**

Woldweg 6-8 - Ruischerbrug -
Telefoon 050-416135
Gratis op maat

Tegenover wijk Lewenberg

Decor openluchttheater volledig herbouwd

De zware stormen die in januari en februari van dit jaar ons land hebben geteisterd, hebben niet alleen veel schade aangericht aan daken van huizen en bomen. Ook het acht jaar oude decor van het openluchttheater in Garmerwolde werd er volledig door geveld. De heer Carel Hazeveld heeft de laatste maanden hard gewerkt om voor de uitvoering van het nieuwe toneelstuk van de Rederijkerskamer Wester het decor met nog meer glorie te laten herrijzen. Hij vertelt erover in de G&T-Express.

Toen het gevolg van de stormschade goed door-drong tot de leden van Rederijkerskamer Wester sloeg de schrik hen om het hart. Onherstelbaar en daarmee lag er een groot probleem. Want zou dit het einde betekenen van de openluchtuitvoeringen in Garmerwolde? Het was duidelijk dat dát niet het geval mocht zijn. In maart kwam Carel Hazeveld al met de eerste plannen voor herbouw. "Het was nu niet een klus waar ik op zat te wachten", vertelt de heer Hazeveld. "We hadden net onze jubileumuitvoering gehad. Aan de decors voor dat stuk heb ik ook erg veel tijd besteed. Maar het feit lag er en daarmee moet je verder. Helemaal iets nieuws opbouwen heeft ook zijn leuke kanten. Je kunt nu een decor maken dat helemaal bij jouw ideeën aansluit. Dus in maart ben ik met een perspectief tekening

Carel Hazeveld aan het werk voor het decor. (foto: Henk Remerie)

naar het bestuur van Wester gestapt. En zoals dat zo vaak gaat: wie met het idee komt, die voert het ook uit.'

Recycling van materialen

Veel materialen uit het oude decor zijn bewaard om in het nieuwe decor weer toegepast te worden. Een aantal leden van Wester heeft vrijwillig met man en macht de toneelruimte ontruimd. Ook Hazeveld was daarbij. 'Materiaal dat nog goed was, hebben we direct aan de kant gelegd om voor de opbouw te gebruiken,' vertelt hij. 'Alleen een klein stukje rietdak en een voordeur waren gespaard gebleven. Verder lag alles tegen de vlakke. Dat was voor mij aanleiding om voor het nieuwe decor materialen te zoeken die beter van kwaliteit zijn dan de oude wa-

ren. Want zo'n ingestort decor moet ons de eerste jaren niet weer overkomen.

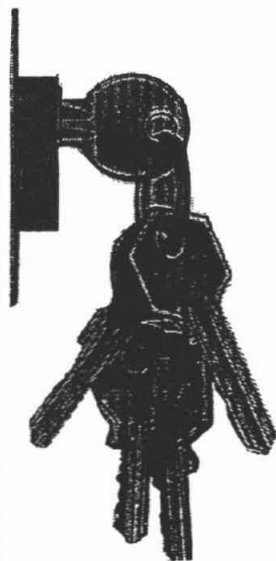
Vanaf maart ben ik in de weer geweest met materialen verzamelen, kwaliteit vergelijken, prijzen vergelijken enzovoort. Alle hout dat ik heb gebruikt, is afbraakhout. Dat betekent extra werk. Want dat hout moet eerst bewerkt worden vóór ik er mee aan de slag kan. Er moeten spijkers uitgetrokken, er moet een stukje afgezaagd, het moet eerst afgeschuurd voor er een nieuw laagje verf over kan, enzovoort. De trap in de molen op het decor heb ik gemaakt van ongelijke balken, meubelplaat en panlatten. Als je een trap voor je eigen huis bouwt, schaf je degelijk materiaal aan. Die mogelijkheid had ik niet en het is een sport geworden om zo goedkoop mogelijk iets goeds in elkaar te zetten.'

Voor het nieuwe decor had de heer Hazeveld een schets

gemaakt die met een aantal leden van Wester werd besproken. Gekeken werd naar indeling van het toneel, de deuren waarlangs de spelers op en af het toneel kunnen komen, ruimte achter de coulissen, sfeer van het geheel. Ook moet het decor zo ingedeeld zijn dat er verschillende stukken opgevoerd kunnen worden. Carel Hazeveld hierover: 'Het nieuwe decor moet minstens acht jaar mee kunnen en de stukken die de komende jaren opgevoerd gaan worden, moeten in het nieuwe decor passen, eventueel met kleine wijzigingen. Het moeilijkst is de sfeer van het decor goed te krijgen. Veel toneelstukken spelen op een boerenerf. Als ik er nu schuurdeuren op ware grootte neerzet, is het toneel vol. De gebouwen, zoals een café, een boerderij, een woonhuis en een molen, moeten verkleind op het toneel staan. De deuren moeten zo groot zijn, dat de spelers er net met fatsoen door kunnen. Het gebouw moet herkenbaar zijn voor de toeschouwers. Ik sta bij het bouwen dan ook vaak op afstand te kijken of het perspectief wel goed is.

Bij de molen heb ik wieden tegen de achtergrond geplaatst om het juiste effect te krijgen. Ook staan de panden in het decor niet op één lijn. Ze verspringen wat, zodat er een knus sfeertje ontstaat. Kleur, materiaal, verdeling van ramen en deuren, onderdelen als touw, planten, een waterpomp helpen sfeer maken.

Ik heb een hele tijd zitten knoeien met de ruimte

**Praat met
de Rabobank
voordat u een
hypotheek
afsluit**

Bel voor een afspraak

Dhr. J. Arends
tel. 050-416202

Rabobank Ten Boer e.o.
kantoor Garmerwolde

Rabobank
geld en goede raad

waarin de souffleur moet zitten. Daar had ik eerst een soort regenbak omheen gebouwd. Maar die werd veel te groot. Het leek niets. De hele zaak heb ik weer afgebroken en nu met eenvoudige paaltjes het juiste effect gekregen. Soms heb ik een hele dag zitten werken, zonder dat je kunt zien dat er iets gebeurd is.'

Hulp van anderen

Hazeveld is vanaf juni elke avond bezig geweest met de bouwwerkzaamheden. Hij werkt het liefst alleen. Bij grote klussen zoals het toneel ontruimen en de tuin

aanleggen heeft hij hulp van andere Wester-vrijwilligers. 'Je hoeft hier in het dorp maar even aan de bel te trekken en je hebt hulp. Erg veel heb ik ook aan de firma Havenga. Ze staan altijd voor me klaar. Ik ben iemand die graag alleen werkt, maar zonder dit soort hulp kan ik niet. Wat ik maak, moet perfect in orde zijn. Anders ben ik niet tevreden. De waterpomp op het toneel geeft echt water. Het heeft even geduurd voor ik alles in orde had, maar nu werkt die echt. Toch zul je zien dat hij verstek laat gaan bij uitvoeringen. Maar dat hoort bij theater.'

Tiny Smit

Oudergespreksgroep Groene Kruis

Kinderen van de basisschoolleeftijd (6-12 jaar) gaan zich meer en meer zelfstandig gedragen. Als ouder krijg je soms te maken met lastige problemen: U vindt dat uw kind naar bed moet, maar hij/zij wil nog t.v. kijken. Wat doet u? 'Mam, andere kinderen krijgen meer zakgeld dan ik'. Hoe reageert u? Uw kind wordt op school geplaagd, wat nu? Voor dit soort problemen ziet elke ouder zich wel eens gesteld. Het kan plezierig zijn om hierover eens te kunnen praten met anderen die in hetzelfde schuitje zitten.

Daarom organiseert de Vereniging Het Groene Kruis Ten Boer een oudergespreks-

groep voor opvoeders van kinderen in de leeftijd tussen 6 en 12 jaar. Tijdens deze avonden kunt u ervaringen uitwisselen. U krijgt ook informatie over de ontwikkeling van kinderen van deze leeftijd. De bijeenkomsten worden begeleid door Emmy van der Werff, opvoedingsvoorzitter bij het Groene Kruis. Het gaat om 4 avonden op de donderdagen 4, 11 en 25 oktober en 1 november steeds om 20.00 uur in Het Groene Kruisgebouw, Blinkerdlaan 2, Ten Boer. De kosten bedragen in totaal f 25,-.

Voor meer inlichtingen of om u op te geven kunt u tot en met 1 oktober bellen met de wijkverpleegkundige tijdens het telefonisch spreekuur da-

Bouwactiviteiten OBS

Nieuwbouw van de school in Garmerwolde. (foto: Henk Remerie)

Er is in Nederland een wet voor het basisonderwijs. Hierin staat o.a. dat de kleuterschool en de lagere school in één gebouw moeten zitten en dat dat geheel basisschool genoemd wordt. Bovendien moeten groep 1 en 2, de kleuters dus, gymnastiek onderwijs krijgen in hetzelfde gebouw.

De OBS Garmerwolde voldeed maar tendele aan deze voorwaarden en omdat het noodgebouw, dat voor de kleuters aan de school vastgebouwd is, hard aan onderhoud toe was, werd besloten

gelijks van 12.30 tot 13.30 uur, tel. 05902-1575. Er kunnen maximaal 12 personen deelnemen. Wacht u dus niet te lang.

J. H. Benneker-Sanders

dat er een verbouwing zou plaatsvinden.

Wat veranderd gaat worden is het volgende: het noodgebouw wordt afgebroken en aan de andere kant wordt er een ruimte bijgebouwd, die dienst gaat doen als gymlokaal voor de kleuters, als handvaardigheidsruimte voor de oudere kinderen en als ruimte voor bijeenkomsten. Het huidige handvaardigheidslokaal annex documentatiecentrum wordt kleuterlokaal. De personeelskamer wordt documentatiecentrum. De entree van de school wordt ook veranderd en ernaast wordt een nieuwe personeelskamer gebouwd. De klaslokalen van groep 3, 4 en 5 en groep 6, 7 en 8 worden omgeruild, zodat er een logische volgorde ontstaat. De bouwactiviteiten liggen geheel op schema. De bouwers hopen begin oktober klaar te zijn.

Detta van der Molen.

**WASMACHINE,
KOELKAST, OVEN,
DROGER OF UW
TELEVISIE ENZ.
DEFECT?**

**Krijn Veuger
repareert
correct !!!**

Repareert bij u thuis
of in de werkplaats.
Ook voor onderdelen.
Rijksweg 130 B1,
GRONINGEN
tel. 050 - 419791

Dorpshuis "de Leeuw"

Voor uw:

BRUILOFTEN
FEESTEN
RECEPTIES
VERGADERINGEN
ZALENVERHUUR
050-416244

Oude Rijksweg 6
Garmerwolde

DE MEUBELKIST BLANKHOUTEN MEUBELEN

showroom: Folkingestraat 5
050-139393

openingstijden: ma. van 13.00-
18.00 uur; di. t/m vr. van 11.00-
18.00 uur; zaterdags van 10.00-
17.00 uur

werkplaats: Grasdijkweg 8,
Garmerwolde, 050-417517

Specialist in ladenkasten, keuze uit
± 300!! standaardmaten
Verder: bedden, hoogslapers, stapelbedden, buro's, hang- en leg-
kasten,
grenen tafels en stoelen, boeken-
kasten, wandrek-combinatiesys-
teem.

EIGEN WERKPLAATS DOET
KWALITEIT EN BETAAL-
BAARHEID SAMENGAAN!

SERVICE
VAN DORP TOT DORP

S. VENINGA
GARMERWOLDE
TEL. 050-416077

Theater Te Water met 'De Dames MacBeth'

Zolang het varend gezelschap **Theater te Water** bestaat, meerde de boot ook aan binnen de gemeente Ten Boer, soms in Winneweer, soms in Woltersum. Vorig jaar leek er een einde te zijn gekomen aan deze traditie: binnen de subsidiegrenzen moesten er een aantal speelplaatsen vervallen.

Voor de **Culturele Vereniging Gem. Ten Boer** een slecht te verteren zaak! De CVgTB heeft dan ook een dringend beroep gedaan op het gezelschap om dit jaar wél weer binnen de gemeentegrenzen op te treden. Met succes: op **15 en 16 september te Woltersum** kunt u genieten van **De Dames MacBeth**.

In dit stuk doet huisvrouweneelvereniging 'Borst Vooruit' mee aan het toneelfestival van de Nederlandse Vereniging voor Huisvrouwenedrama. Na negen maanden eindeloos repeteren is nu het moment van de waarheid aangebroken. De volledige Macbeth van Shakespeare zal ten tonele worden gebracht, compleet met alle gruwelijke slachtpartijen en bloedstollende griezeleffekten. De spanning is te snijden. Hoe zal hun voorstelling worden ontvangen? Zullen ze in de finale komen? En... zal er niets mis gaan vanavond? Het moge duidelijk zijn dat deze vrolijke komedie, 'goedgekeurd door de Nederlandse Vereniging van

Huisvrouwen', weer garant staat voor een vermakelijke familie-avond aan boord van het theaterschip De Verwondering.

Het stuk is gebaseerd op een Engelse bewerking van Macbeth. Vertaling en regie zijn in handen van Hans van Hechten. Just Vink, sinds de oprichting van Theater Te Water speler-regisseur, is bezig met een theaterproductie in het kader van het 950-jarig bestaan van de stad Groningen.

De voorstellingen beginnen om 20.30 uur. De entreprijs bedraagt f 7,50, voor leden van de CVgTB f 5,-. Kaarten kunnen uitsluitend gereserveerd worden via de CVgTB, tel. 05902-2631 (Heleen Polderman te Woltersum).

Nellian Dijkema.

Uitslag ballonwedstrijd

Uitslag ballonwedstrijd gehouden op woensdag 6 juni 1990. 1e prijs Marten van Dijk; 2e prijs Peter Jurjens; 3e prijs Boukje Zijlstra. De ballonnen zijn resp. gevonden in Klisebull, Sylt en Usedom. De winnaars hebben inmiddels hun prijsje ontvangen.

Pia Pops.

Schooljaar '89/'90, groep 8 Thesinge. Boven v.l.n.r.: Jantine Hofstede, Jessica Blaauw, Marjan Karsijns, Tessa Remkes en Jan Veenkamp. Onder: Olivia Pater, Ariëlle Werkman en Bert Balkema. (foto: Andries v.d. Meulen)

Veel succes op de nieuwe school

Schooljaar '89/'90, groep 8 Garmerwolde met v.l.n.r.: Lukas v.d. Molen, Bram v. Zalk, Yvonne Vink, Rhoda Schuling, Ingrid v. Zanten, Reinier Buringa, Harmen Schuur en Miranda Ophuis.

(foto: Henk Remerie)

Voor aardappelen, groenten, fruit, exotische vruchten en primeurs gaat U naar de

**echte
Groenteman**

**Groentehal
VEGTER
Ten Boer**

Tel. 2592 - Ten Boer
Tel. 1368 - St. Annen

EETCAFÉ

Jägermeister

GARMERWOLDE

Telefoon 050 - 416062

Voor visclubs 'morgens op afspraak geopend.
Keuken met o.a. snacks, saté, shalom, karbonades, salades enz.

Wiekel

- Verf
- Schildersgereedschappen
- Producten voor oppervlaktebehandeling
- Verftechnische- en reinigingsadviezen

Levering uitsluitend aan bedrijven, onderhoudsdiensten en via de vakhandel

Oude Rijksweg 12, 9798 PA
Garmerwolde, tel: 050-423502
telefax: 050-423508

Ingrijpende renovatie van de Rijksweg

Wanneer dit nummer van de G&T-Express uitkomt, is de onderhoudsbeurt aan de Rijksweg, officieel de N41, achter de rug. De heer J. Ebels, plaatsvervangend districtshoofd van de dienst Wegen en Kanalen van de Provincie Groningen, voorheen de Provinciale Rijkswaterstaat, vertelt wat dit onderhoud heeft ingehouden.

Elk jaar is er in de provincie Groningen een bepaald budget beschikbaar voor het onderhoud van het provinciale wegennet. Alle provinciale wegen worden regelmatig gecontroleerd op sterkte. Dat wordt gedaan door de meetdienst, een deskundig bedrijf dat uitrekent hoeveel asfalt nodig is om een duur van twintig jaar te garanderen. 'Deze zogenaamde deflexie-meting', legt de heer Ebels uit, 'doet onze dienst niet zelf. Daarvoor schakelen we een bedrijf in. Een weg bestaat uit een fundering van 60 cm zand en 25 cm asfaltverharding. Dat asfalt slijt door de jaren heen. Bij de overlaging van de N41 zullen verschillende nieuwe lagen asfalt worden aangebracht. Bij Ruischerbrug zullen dat vier nieuwe lagen worden. Daar trekken dagelijks 12.000 motorvoertuigen langs. Bij de Gronam-garage gaat het om twee nieuwe lagen. De rest van de N41 heeft genoeg aan één nieuwe laag. Daarmee wordt het wegdek versterkt, zodat het zo'n twintig jaar weer mee kan'.

Werkzaamheden aan de Rijksweg. (foto: Henk Remerie)

Grondige aanpak

Er zal op de nieuwe overlaging geen dichtingslaag worden aangebracht. Dat is een dunne bitumenlaag (afvalprodukt van aardolie) waarop grind wordt gestrooid om de asfaltlaag waterdicht te houden. Dit is een redelijk kleine ingreep die eens per zoveel jaar wordt uitgevoerd. Het gaat nu om een grondiger aanpak van de asfaltlaag, waarbij eerst een deel wordt afgeschraapt om de ondergrond egaal te krijgen. De heer Ebels: 'Daar spuiten we een dunne kleeflaag van bitumen op. Met machines wordt vervolgens de asfaltbetonlaag aangebracht. Dit asfalt komt van de asfaltfabriek in Oostertille in Friesland met speciale, geïsoleerde vracht-

wagens. Een belangrijk kenmerk van asfalt is dat het vloeibaar is en gemakkelijk te verwerken, als het heet is. Het asfalt wordt met een temperatuur van 180° C van de fabriek naar de plaats van gebruik gebracht en daar zo snel mogelijk verwerkt. Een spreidmachine waar een trilbalk achter zit, brengt het asfalt zo egaal mogelijk op de ondergrond. Met walsen wordt de weg afgewalst. Tot nu toe hebben we veel geluk met het weer. Als het regent, kan er niet verder worden gewerkt. Maar als het weer zo blijft zoals nu, zullen we onze planning van 31 augustus zeker halen'.

Veranderingen

Bij Garmerwolde zal in de

verkeerssituatie geen verandering komen. 'Er is nog even sprake geweest van het verbreden van de uitrijstroken,' vertelt de heer Ebels. 'Maar uit een gesprek met Dorpsbelangen bleek dat de bewoners daarmee erg veel problemen hadden. De stroken worden nu ook voorzien van een nieuwe laag en blijven gehandhaafd. Aan verplaatsing van het GADO-bushokje komen we niet toe. Daarvoor is geen budget en we moeten dan ook overleg hebben met de GADO. Bij Ruischerbrug komt wel een verandering. Daar zal parallel aan de Rijksweg een ventweg komen voor bewoners en bedrijven'. De overlaging van de N41 loopt dit jaar van kilometerpaal 3,56 naar paal 7,80. Dat is even voorbij Garmerwolde. Volgend jaar ligt de rest van de N41 tot Ten Boer in de planning.

Tiny Smit.

creatief centrum

STOELDRAAIERSTRAAT 35 - GRONINGEN.
TELEFOON 050 - 132453.

GARMERWOLDE
KANO en BOOT
VERHUUR

ook voor groepen

Dorpsweg 55
Garmerwolde
050 - 416252

■ SANITAIR en
CV HANDEL

A. BURINGA
L. V.D. VEENSTRAAT 24
9796 PL GARMERWOLDE
TELEFOON 050-416049

Foto van de maand

Ook Garmerwolde heeft zijn reuzenpaddestoelen: Reuzenbovist, in het weiland van de fam. Werkman. (foto: Henk Remerie)

Culturele Vereniging gemeente Ten Boer-Herfstprogramma 1990

Zodra de bladeren los beginnen te zitten en de eerste herfstbuien over de landerijen gieren wordt het tijd voor **cultuur**. Sinds het actieve bestaan van de Culturele Vereniging Gemeente Ten Boer wordt daar in onze streken behoorlijk wat aandacht aan besteed.

Het eerste evenement dat ons dit najaar te wachten staat is een tweetal voorstellingen van **Theater te Water** in hun drijvende schouwburg te Woltersum. De data waarop gespeeld wordt zijn **15 en 16 september**. Elders in dit nummer vindt u een nadere toelichting op dit unieke en reuze gezellige toneelgebeuren.

Vervolgens moeten alle jazzliefhebbers op **donderdag 20 september** op gillende voetzooltjes naar de kerk in **Garmerwolde**. Daar vindt

een onwaarschijnlijk grootse jazz-happening plaats. Alles wat een beetje naam heeft op jazzgebied in het noorden - en vaak ver daar buiten - treedt daar op in wat bijna een wereldpremière is. Wat dacht u van kanjers als **Alan Laurillard, Greetje Bijma, Bé Meiborg, Charles Huffstadt** en Joost mag weten wie nog meer. Dit jazzconcert vindt plaats binnen de viering van "Groningen 950". In dat kader kreeg Alan Laurillard opdracht van de gemeente Groningen een muziekstuk te componeren waarin het **orgel** centraal stond. Slechts enkele optredens vinden plaats: Groningen (wereldpremière), Delfzijl, Garmerwolde en Berlijn. Noteren graag, zo'n kans krijgt u nooit meer!

De traditionele gebeurtenissen rond de **Kinderboeken-**

week 1990 vinden onder andere hun hoogtepunt in een optreden van de kinderboekenschrijver **Wim Burkunk** in de **Openbare Bibliotheek** in Ten Boer.

Nadere informatie over al deze activiteiten volgt binnenkort in de media, op affiches in uw dorp en - als u lid bent van de Culturele Vereniging - in de speciaal voor u geschreven en binnenkort bezorgde **Nieuwsbrief**.

Ton Heuvelmans

Uitslag oriënteringsrit

Aan de oriënteringsrit van de Vereniging van Dorpsbelangen Thesinge deden 31 auto's mee. De uitslag was: 1. fam. R. v.d. Veen; 2. fam. H. Blokzijl; 3. fam. Hoekstra.

Roely Dijkema

Stoomfluitje:

- witte hoogslaper, incl. buro en hang- en legkast. Heuvelmans, tel. 2001.

REDAKTIE ADRESSEN

Redactie Garmerwolde:
Carel Hazeveld, Peta Jurjens,
Tiny Smit, Delta v.d. Molen, Henk Remerie (fotograaf), Tineke Werkman-Uitham, Sjaak Teunis.

Redactie Thesinge:
Andries v.d. Meulen (fotograaf),
Joanne v.d. Meulen,
Truus Top, Metha Nijkamp,
Lucie Kol-Slachter.

Eind-redactie Garmerwolde:
Tineke Werkman-Uitham,
Dorpsweg 73, tel. 050-422989.
(tijdelijk)

Eind-redactie Thesinge:
Joanne v.d. Meulen, Schutterlaan 25,
tel. 05902-3544.

Lay-out: Metha Nijkamp

Tekeningen: Ad van Zalk

Administratie: Peta Jurjens,
L. v.d. Veenstraat 15,
9798 PK Garmerwolde,
tel. 050-416094.
Bank: Rabo Garmerwolde,
rek.nr. 32.07.05.749
giro v.d. bank 815949.

Abonnementsgeld f 17.50 p.j.

Kopij inleveren: steeds vóór het 2e weekeinde van de maand.

Kerkdiensten

Gereformeerde kerk Thesinge-Garmerwolde

- 2 sept: 9.30 u. Gezamenlijke dienst in de Herv. Kerk te Garmerwolde, ds. de Vries-Batenburg en ds. Jans; 14.30 u. ds. Scheltens, Glimmen.
- 9 sept: 9.30 u. ds. Overeem, Haren; 14.30 u. ds. Oldenhuis, Kollum. Jeugddienst in het grunings.
- 16 sept: 9.30 u. ds. Jans, Groningen; 14.30 u. dhr. Dijkstra, Gasselternijveensemond.
- 23 sept: 10.30 u. ds. de Vries, Kampen; 19.00 u. ds. Jans, Groningen.
- 30 sept: 9.30 u. ds. Nagelhout, Bedum; 14.30 u. mevr. ds. Scheltens-Ritzema, Glimmen.

Herv. Gemeente Garmerwolde-Thesinge

- 2 sept: Garmerwolde 9.30 u. gezamenl. dienst, ds. G. J. Jans, ds. C. de Vries-Batenburg.
- 9 sept: Garmerwolde 9.30 u. ds. B. Ronner, Slochteren.
- 16 sept: Garmerwolde 9.30 u. ds. C. de Vries-Batenburg, startdienst.
- 23 sept: Garmerwolde 9.00 u. ds. C. de Vries-Batenburg.
- 30 sept: Garmerwolde 9.30 u. cand. F.A. van Liere, Groningen.

In verband met reparatie-werkzaamheden aan de Thesinger kerk worden alle diensten in Garmerwolde gehouden.

Chr. Geref. Kerk Thesinge

- 2 sept: 10.30 u. ds. J. C. Wessels, H.A.; 14.30 u. ds. J. C. Wessels, nabetr. H.A.
- 9 sept: 9.00 u. ds. D. A. Brienen, jeugddienst; 14.30 u. ds. J. C. Wessels, kinderdienst.
- 16 sept: 10.30 u. ds. J. C. Wessels; 14.30 u. ds. J. C. Wessels.
- 23 sept: 9.00 u. stud. A. Hibbel; 14.30 u. ds. R. W. J. Soeters.
- 30 sept: 10.30 u. ds. J. C. Wessels; 14.30 u. ds. J. C. Wessels.

DROGISTERIJ - PARFUMERIE - REFORM - SCHOONHEIDSSALON

DE VRIES

WINKELCENTRUM LEWENBURG GRONINGEN TELEFOON 050-410508.